

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาวะโลกปัจจุบันของเรานั้นอยู่ในยุคของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นโลกแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ความสามารถ เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด โดยเชื่อกันว่าการศึกษาก็ถูกต้อง และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศนั้น จะสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับการพัฒนาประเทศ ทั้งยังเป็นการสร้างความสมดุลให้มีความกลมกลืนของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นได้ ซึ่งระบบการศึกษาปัจจุบันได้เปิดโอกาสให้บุคคลได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง อาชีพ และสังคม

การพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศนั้นก็เป็นที่ไปอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่องซึ่งก่อให้เกิดความต้องการทางด้านแรงงานหรือกำลังคนสายวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น โดยจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-9 ว่าด้วยเรื่องของการพัฒนาการศึกษา เพื่อผลิตกำลังคนในระดับฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2507, หน้า 176) ระบุไว้ว่า การพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจและสังคมจะไม่บรรลุผลสำเร็จด้วยดี ถ้าหากประชากรของชาติขาดการศึกษาหรือมีการศึกษาในระดับต่ำ การวางแผนพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาเศรษฐกิจจึงจำเป็นต้องประสานกันและมีส่วนสนับสนุนซึ่งกันและกัน กล่าวโดยทั่วไป การให้การศึกษาเบื้องต้นแก่ประชาชนนับว่าเป็นความจำเป็นอันดับแรกในการพัฒนาการศึกษา และในขณะเดียวกันการจัดแนวการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศในด้านกำลังคนก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญมิได้ยิ่งหย่อนกว่ากัน ในระยะของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจจึงได้กำหนดไว้ว่า ประเทศจะต้องผลิตกำลังคนในระดับต่าง ๆ ที่จะใช้ในแผนงานพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศแต่ละแขนงอย่างเพียงพอ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2509, หน้า 237) กล่าวว่า การที่จะบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่วางไว้ ปัจจัยที่สำคัญที่สุด ประการหนึ่ง คือ ทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถทุกระดับ ซึ่งได้มา

จากการฝึกอบรมและการศึกษา การพัฒนาการศึกษาคือการผลิตกำลังคนทุกระดับให้มีปริมาณและคุณภาพเป็นส่วนสำคัญตรงตามความต้องการในระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2514, หน้า 394) กล่าวว่า การที่ประเทศจะสามารถพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมให้ได้ผลสมความมุ่งหมายนั้น ย่อมจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างเป็นส่วนประกอบที่สำคัญคือ ทรัพยากรด้านการเงินและทรัพยากรมนุษย์ ประเทศไทยมีทรัพยากรด้านการเงินค่อนข้างจำกัด ดังนั้นในการพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องอาศัยหลักการใช้ประโยชน์ทรัพยากรมนุษย์ให้เต็มที่ อาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาประเทศของไทยจะสำเร็จลุล่วงไปได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ โดยจำเป็นต้องสร้างกำลังคนที่มีความรู้และมีทักษะในการประกอบกิจการในปริมาณที่พอเพียงกับความต้องการของประเทศ และการที่จะได้กำลังคนที่มีความรู้และมีทักษะตามความต้องการดังกล่าวย่อมต้องอาศัยระบบการศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพทุกระดับการศึกษา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2519, หน้า 115-116) กล่าวว่า การพัฒนากำลังคน คือการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรกำลังคนซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาทั้งในและนอกระบบ ตลอดจนการฝึกอบรมและการฝึกอาชีพ ในระยะของแผนพัฒนาฯ จะได้มีการพิจารณาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงแนวทางฝึกอาชีพอย่างกว้างขวางเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและระบบเศรษฐกิจ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2524, หน้า 195) กล่าวว่า ปัญหาการเตรียมให้มีอาชีพและการพัฒนาอาชีพของประชากรให้เหมาะสมกับความต้องการกำลังคนในสาขาต่างๆ ของประเทศยังไม่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เนื่องจากบริการของรัฐด้านการศึกษาและการผลิตกำลังคนเพื่อเตรียมให้มีอาชีพ ยังขาดคุณภาพและไม่ได้รับการพัฒนาจึงเกิดปัญหาที่จะต้องแก้ไขแรงงานส่วนใหญ่ขาดคุณภาพ ขาดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานอาชีพและสภาพการทำงาน โดยการผลิตกำลังคนในระบบการศึกษานั้น ให้ดำเนินการตามแนวทางซึ่งมีปรากฏในแผนพัฒนาการศึกษาอยู่แล้วทั้งในด้านอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา โดยมุ่งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพเพื่อเพิ่มทักษะในการทำงาน และปรับปรุงคุณภาพในการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2529, หน้า 79-80) กล่าวว่า ควรจัดการศึกษาและฝึกอบรม ทั้งใน

และนอกระบบโรงเรียนให้แก่นักเรียน นักศึกษา และคนทั่วไปให้เป็นคนดี มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ ขยัน สามารถพึ่งตนเอง ตลอดจนมีพื้นฐานความรู้วิชาชีพ และเจตคติที่มุ่งมั่นในการพัฒนาแบบเพียงพอในการดำเนินชีวิตประจำวัน การอาชีพ และมีส่วนร่วมในสังคม โดยมุ่งปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในทุกระดับการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนและประชาชนทั่วไปให้สามารถพัฒนาชีวิต ครอบครัว และชุมชนให้เกิดคุณภาพในการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น และจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพส่วนตัวหรือสร้างงานด้วยตนเองได้มากยิ่งขึ้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2534, หน้า 167) มุ่งส่งเสริมการฝึกอบรมและพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสให้มีความรู้ ฝีมือและทักษะในการประกอบอาชีพ ทั้งนี้และทั้งนั้นเพื่อมุ่งสนับสนุนการฝึกอาชีพระยะสั้นสำหรับแรงงานไร้ฝีมือ เพื่อพัฒนาทักษะและประสิทธิภาพในการทำงานควบคู่ไปกับการปรับปรุงหลักสูตร และระบบการจัดฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยการประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันฝึกอาชีพของรัฐ และสถานประกอบการเอกชน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2539, หน้า 21-22) มุ่งที่จะสนับสนุนการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงาน ให้มีประสิทธิภาพและสามารถขึ้นำการผลิตกำลังคนได้ตามความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนมุ่งที่จะสนับสนุนบทบาทของภาคเอกชน และองค์กรประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมทักษะฝีมือแรงงานอย่างมีคุณภาพในปริมาณที่เพิ่มขึ้นทุกระดับ โดยบทบาทของนโยบายของรัฐให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนอย่างเหมาะสม ควบคู่กับการเร่งรัดและประชาสัมพันธ์กองทุนเงินกู้เพื่อจัดตั้งสถาบันการศึกษา และการฝึกอบรมโดยภาคเอกชน รวมทั้งปรับปรุงกฎระเบียบและลดขั้นตอนการดำเนินงานให้จูงใจภาคเอกชนมากขึ้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2544, หน้า 37-45) เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้กรอบทิศทางการพัฒนาประเทศ ในระยะปานกลาง ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ระยะยาว และมีการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ในด้านแนวคิดที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” ในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างระบบบริหารจัดการภายในที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกระดับ อันจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนที่มี “คน” เป็นศูนย์กลางได้อย่างแท้จริง ซึ่งจะมุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คิดเป็น

ทำเป็น มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้ประชาชนมีการศึกษา ตลอดจนยกระดับการศึกษาของกำลังแรงงานไทย โดยการพัฒนาคุณภาพครูอาจารย์ที่มีอยู่ควบคู่กับการปรับกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ครูที่มีคุณภาพและคุณธรรม การปรับหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนปฏิบัติได้จริงและสามารถที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมไปถึงการผลิตกำลังคนและฝึกอบรมทักษะฝีมือแรงงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน เทคโนโลยีสมัยใหม่และพร้อมเข้าสู่เศรษฐกิจยุคใหม่

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติข้างต้นทำให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาสายวิชาชีพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้สถิติของกระทรวงแรงงานในปี พ.ศ. 2549 ได้ระบุชี้ชัดถึงความต้องการแรงงานของภาคเอกชนโดยจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ความต้องการแรงงานของสถานประกอบการส่วนใหญ่ที่มีความต้องการแรงงานในระดับ ปวช.-ปวส. พานิชย์ คิดเป็นร้อยละ 23.68 ประถมศึกษา-มัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 14.35 และระดับปวช.-ปวส. ช่าง คิดเป็นร้อยละ 9.59 (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน, 2549, หน้า 21) ของอัตราความต้องการแรงงานทั้งหมด จากสถิติของกระทรวงแรงงานที่ผ่านมาชี้ชัดให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาสายอาชีพเพิ่มขึ้น และเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนสายวิชาชีพจึงได้มีการจัดการเรียนการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งภาครัฐบาลได้เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนที่มีความสามารถและความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ และบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาดำเนินการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนการสอนสายวิชาชีพ เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียน นักศึกษา และผู้ที่มีความสนใจที่จะเข้าศึกษาต่อสายวิชาชีพเพิ่มขึ้น เนื่องจากรัฐบาลมีขีดความสามารถอย่างจำกัดในการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนการสอนสายวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขีดความสามารถเกี่ยวกับเรื่องของปริมาณการเปิดรับนักเรียน นักศึกษาและผู้ที่มีความสนใจที่จะเข้าศึกษาต่อสายวิชาชีพในสถานศึกษาที่เป็นของรัฐบาล ซึ่งแต่ละปีมีนักเรียน นักศึกษาเป็นจำนวนมากที่มีความประสงค์จะศึกษาต่อ นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดอื่น ๆ อีกหลายประการด้วยกัน อาทิ ข้อจำกัดเกี่ยวกับเรื่องของบริเวณ อาคารสถานที่ และค่าใช้จ่ายที่จะนำมาใช้บริหารจัดการสถานศึกษา เป็นต้น จากสาเหตุดังกล่าวทำให้รัฐบาลได้เปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนการสอนสายวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น เพื่อรองรับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่องของตลาดแรงงานในปัจจุบัน

สำหรับการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนการสอนสายวิชาชีพนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ และความสามารถควบคู่ไปกับทักษะวิชาชีพ ซึ่งผู้เรียนสามารถที่จะนำความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนการสอนนั้นไปใช้ประกอบเป็นอาชีพอิสระ

หรือเข้าสู่ตลาดแรงงานภายนอกหน้า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2546 นั้น ต้องจัดทำสาระการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้ และระดับพัฒนาการของผู้เรียน เป็นสำคัญ ดังนั้นหลักสูตรสายวิชาชีพจะมุ่งเน้นการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ วิทยาการเฉพาะด้าน และเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา หรือการประกอบอาชีพได้ในอนาคต

นอกจากนี้ ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการพัฒนาระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ สถานศึกษาแต่ละแห่งต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ใหม่ เพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่กำลังจะเกิดขึ้น เพื่อให้ทันกับกระแสของสังคมโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่ง รัฐบาลได้มุ่งให้การศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถที่จะนำความรู้หรือทักษะที่เรียนมาไปใช้ดำเนินชีวิต หรือประกอบกิจการงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นการเรียนสายวิชาชีพ จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการศึกษาที่เปิดโอกาสให้กับผู้เรียนที่มีความสนใจและมีความถนัดเฉพาะด้าน ได้เข้ามาศึกษา หาความรู้ เพื่อที่จะนำวิชาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับนั้นออกไปใช้ในการประกอบอาชีพในภายนอกหน้า

เพื่อให้การพัฒนาการจัดการศึกษาสายวิชาชีพเป็นไปอย่างต่อเนื่องให้ได้มาตรฐาน และ ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาสายวิชาชีพของนักเรียน นักศึกษา เพื่อที่จะได้นำข้อมูลและผลการวิจัยที่ได้ขึ้นไปพัฒนา การจัดการกิจกรรมกระบวนการเรียนการสอนสายวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับของความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาสายวิชาชีพของนักเรียน นักศึกษา โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 1

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาสายวิชาชีพของนักเรียน นักศึกษา โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 1 โดยจำแนกตาม อายุ ระดับ การศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง

1.3 ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อคณะผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอนสายวิชาชีพ ดังต่อไปนี้

1.3.1 เป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอนสายวิชาชีพสำหรับคณะผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน

1.3.2 เป็นข้อมูลในการพิจารณาวางแผน และปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาสำหรับคณะผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1.4.1 นักเรียน นักศึกษาที่อายุต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาสายวิชาชีพแตกต่างกัน

1.4.2 นักเรียน นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาสายวิชาชีพแตกต่างกัน

1.4.3 นักเรียน นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาสายวิชาชีพแตกต่างกัน

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาสายวิชาชีพของนักเรียน นักศึกษา โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1

1.5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวนทั้งสิ้น 10,018 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นักเรียน นักศึกษาโรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 375 คน ที่ได้จากการเปิดตารางคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (R. V. Krejcie & D. W. Morgan, 1970, p. 308) จากนั้นนำกลุ่มตัวอย่างมาหาสัดส่วนโดยการเทียบ บัญญัติไตรยางค์ ในแต่ละโรงเรียนจะสุ่มแบบอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลาก

1.5.3 ตัวแปรที่ศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากลับแปรในการวิจัยดังต่อไปนี้

- 1) ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกออกเป็น
  - (1) อายุ แบ่งออกเป็น ต่ำกว่า 16 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป
  - (2) ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็น ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
  - (3) อาชีพของผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย พนักงานบริษัท/รับจ้าง และอื่น ๆ (ระบุ).....
- 2) ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาสายวิชาชีพของนักเรียน นักศึกษาโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ
  - (1) ด้านหลักสูตร
  - (2) ด้านครูผู้สอน
  - (3) ด้านกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอน
  - (4) ด้านสื่อการเรียนการสอน
  - (5) ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน
  - (6) ด้านวัดผลประเมินผล

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าคั้งนี้ ได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความพึงพอใจ ต่อการจัดการศึกษาสายวิชาชีพของนักเรียน นักศึกษา โดยได้แบ่งความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษา ของนักเรียน นักศึกษาออกเป็นรายด้านซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อม ในการเรียน และด้านวัดผลประเมินผล โดยจำแนกออกตามลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง

จากการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาสายวิชาชีพของนักเรียน นักศึกษาโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.7 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 ความพึงพอใจ หมายถึง ความพอใจ การยอมรับในบริการที่จัดให้แก่ผู้เรียนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1

1.7.2 ความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาสายวิชาชีพ หมายถึง ความรู้สึกพอใจต่อสภาพการจ้ดองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ซึ่งมีความสำคัญในการช่วยให้นักเรียน นักศึกษา เกิดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา มีความเจริญงอกงาม มีความกระตือรือร้น มีความสนใจ และพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนการสอนทั้ง 6 ด้าน

1) ด้านหลักสูตร หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียน นักศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาสาระวิชาที่จัดไว้เป็นระบบตลอดจนประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์ของหลักสูตรการเลือกเนื้อหา มาบรรจุไว้ในหลักสูตรจะต้องมีความถูกต้อง ทันสมัย และสอดคล้องกับวุฒิภาวะ ประสบการณ์ ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน

2) ด้านครูผู้สอน หมายถึง ความพึงพอใจของผู้เรียนเกี่ยวกับความเป็นกันเอง เข้าใจ รับฟังความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ซักถาม ให้คำแนะนำปรึกษา สามารถอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง โดยใช้คำพูดสั้น ๆ ง่าย ๆ ชัดเจน มีความรู้ในเรื่องที่สอนอย่างแท้จริง ละเอียด ลึกซึ้ง ถูกต้อง มีความเมตตา กรุณา อภัยภัยดี สุขุม อดทน ยุติธรรม สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี สอนโดยใช้วิธีแบบใหม่ และปรับปรุงการสอนอยู่เสมอ มีมนุษยสัมพันธ์อันดี สนใจการเรียนของผู้เรียนและติดตามผลการสอนเสมอ สุภาพเรียบร้อย เตรียมการสอนล่วงหน้า สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเรียน วางตัวเหมาะสมเป็นที่เคารพเชื่อถือของผู้พบเห็น ตั้งใจ กระตือรือร้นที่จะสอน ตรงต่อเวลา

3) ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ความพึงพอใจของผู้เรียนเกี่ยวกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน วิธีการสอนที่เหมาะสมและทันสมัย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและคำนึงถึงประสบการณ์เดิมของผู้เรียนอีกทั้งควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ พร้อมทั้งเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้มีการจัดเวลาเรียนที่เหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาวิชานอกจากนี้ยังมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ภายใต้การดูแลแนะนำของครูผู้สอน

4) ด้านสื่อการเรียนการสอน หมายถึง ความพึงพอใจของผู้เรียนเกี่ยวกับสิ่งที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เข้าใจเนื้อหาที่ซับซ้อนได้ง่าย สามารถช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสุข และไม่รู้สึกลำบากในการเรียน ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกัน และเกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่เรียน ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ช่วยเสริมสร้างลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ช่วยแก้ปัญหาเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยให้มีคุณภาพการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนรู้ได้ในปริมาณมากขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนสำเร็จง่ายขึ้นและสอบได้มากขึ้น

5) ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน หมายถึง ความพึงพอใจของผู้เรียนเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เกี่ยวกับบริเวณโรงเรียน ความมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย เหมาะสม คุ่มค่า สะอาด สวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย และสะดวกในการเดินทาง

ติดต่อของอาคารเรียน อาคารประกอบการ (อาคารปฏิบัติการต่าง ๆ) การบริการที่สะอาดและเพียงพอของน้ำดื่ม น้ำใช้ ห้องน้ำ สถานที่พักรับประทานอาหารกลางวัน ตลอดจนที่นั่งพักผ่อนภายในบริเวณโรงเรียน ฯลฯ

6) ด้านวัดผลประเมินผล หมายถึง ความพึงพอใจของผู้เรียนเกี่ยวกับการวัดผลสำเร็จของการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ทราบถึงสถานภาพของผู้เรียนได้อย่างถูกต้องเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจเรียนมากขึ้น ช่วยแบ่งผู้เรียนตามลำดับความสามารถ สามารถประเมินผลการเรียนของผู้เรียนได้ ช่วยให้สามารถวินิจฉัยและทำนายผลการเรียนการสอนได้ ช่วยให้สามารถให้คะแนนผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง โดยใช้วิธีการที่หลากหลายเหมาะสม และมีความยุติธรรม

1.7.3 วิชาชีพ หมายถึง วิชาเฉพาะสาขา สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ตามความต้องการของตลาดแรงงาน และสถานประกอบการ

1.7.4 นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1

1.7.5 นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1

1.7.6 วุฒิภาวะของผู้เรียน หมายถึง ภาพลักษณ์ความเป็นผู้ใหญ่ของนักเรียน นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

1.7.7 ประสบการณ์ของผู้เรียน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่นักเรียน นักศึกษาได้รู้ ได้เห็นหรือได้ลงมือปฏิบัติก่อนที่จะเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1

1.7.8 ความต้องการของผู้เรียน หมายถึง ความคาดหวังของนักเรียน นักศึกษาที่จะได้รับจากการศึกษาในสายวิชาชีพ

1.7.9 โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน หมายถึง สถาบันการศึกษาที่เปิดดำเนินการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สังกัดการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1

1.7.10 อายุ หมายถึง ช่วงอายุของนักเรียน นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1

1.7.11 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับชั้นของผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน

1) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หมายถึง หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ใช้เวลาในการเรียน 3 ปี ต่อจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.3 หลักสูตรเก่า หรือ ม.3 หลักสูตรใหม่)

2) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หมายถึง หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ใช้เวลาในการเรียน 2 ปี ต่อจากระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือเทียบเท่า

1.7.12 อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพของบิดา มารดา หรือผู้อุปการะนักเรียน นักศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

- 1) รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- 2) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
- 3) รับจ้าง/พนักงานบริษัท
- 4) อื่น ๆ (ระบุ) .....

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์